

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 0 7 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡

Ponedeljek, 4. junij 2007 / 100 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. Nečitljive rešitve in nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami.

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

A1 – OBČA

1. Kako imenujemo **črte**, ki povezujejo kraje z enakim zračnim pritiskom?

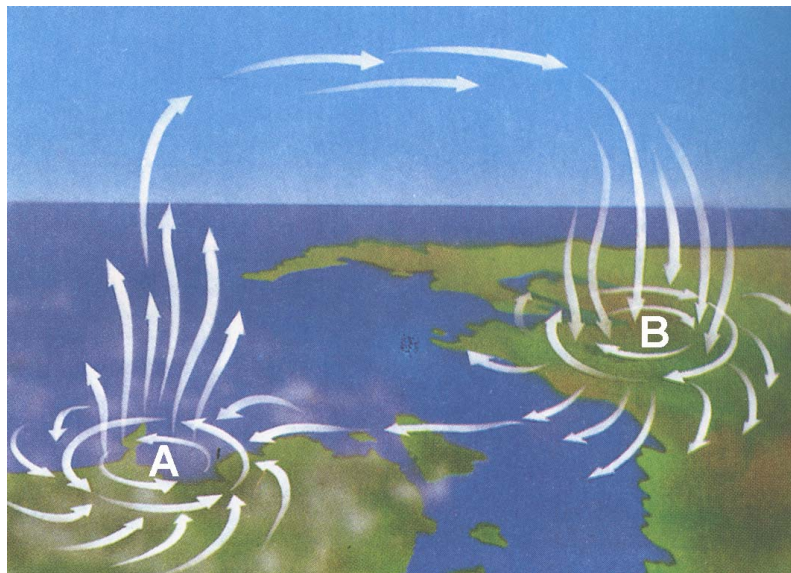
(1 točka)

2. Zračni pritisk se spreminja z nadmorsko višino. Je zračni pritisk **nižji** v Portorožu ali na Kredarici?

(1 točka)

3. Poimenujte **sklenjeni območji zračnega pritiska**, ki sta na **sliki 1** označeni s črkama **A** in **B**. K vsakemu območju tudi napišite ustrezen **zračni pritisk**.

Slika 1

(Vir: Roth, G., 1992: Vremenoslovje za vsakogar, str. 174. DZS. Ljubljana)

	A	B
Območje:		
Zračni pritisk:		

(2 točki)

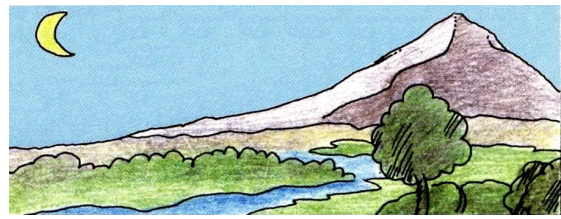
4. Zaradi razlik v zračnem pritisku nastajajo vetrovi. Na **sliko 2** vrišite smer pobočnih vetrov **podnevi** in **ponoči**.

Slika 2

Podnevi

Ponoči

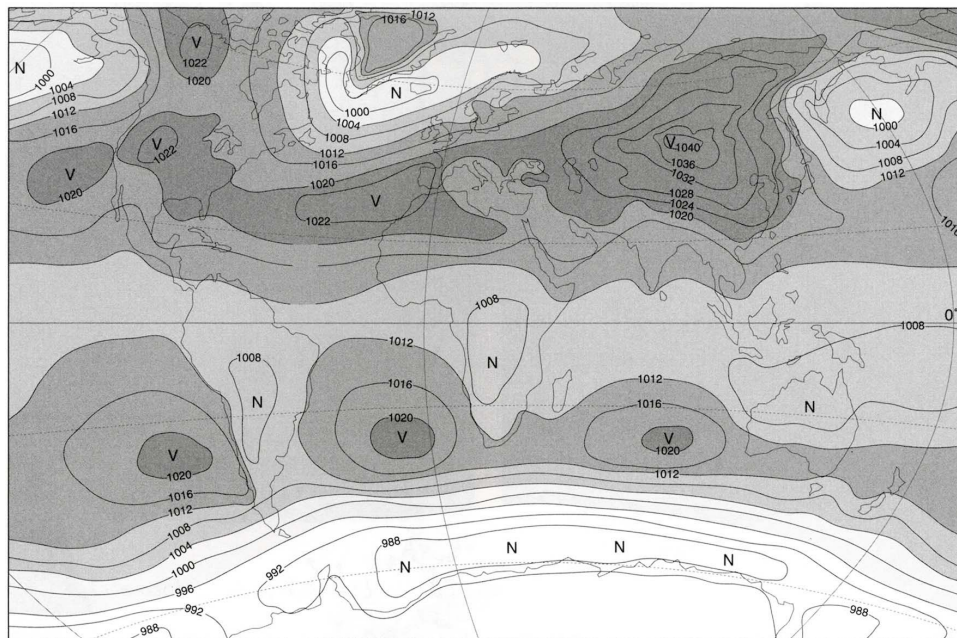

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1995: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol, str. 75. DZS. Ljubljana)

(2 točki)

5. **Karta 1** prikazuje razporeditev zračnega pritiska v **hladnejši** polovici leta. Poimenujte območje **nizkega zračnega pritiska** nad severnim delom **Atlantskega** oceana in območje **visokega** zračnega pritiska nad **osrednjo Azijo** ter opišite njun vpliv na **vreme v Evropi**.

Karta 1

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1995: Obča geografija za 1. letnik srednjih šol. Delovni zvezek, str. 20. DZS. Ljubljana)

Območje nad Atlantskim oceanom: _____

Vpliv na vreme: _____

Območje nad osrednjo Azijo: _____

Vpliv na vreme: _____

(4 točke)

A2 – OBČA

6. Poimenujte **reliefno obliko**, ki je v **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** označena s črko **A**, in opišite njen nastanek.

Reliefna oblika: _____

Nastanek: _____

(2 točki)

7. Oglejte si **prilogo 2 (Priloga k Izpitni poli 1)**, ki prikazuje obliko doline v visokogorju, in spodaj zapisane povedi zaključite tako, da za njimi **obkrožite** pravičen odgovor.

Prevladujoč zunanji preoblikovalni dejavnik površja je	ledenik	reka	veter
Najznačilnejše oblike tega površja so nastale pred poledenitvijo, v geološki dobi	terciar	holocen	pleistocen
Prevladujoči zunanji preoblikovalni proces površja je	akumulacija	korozija	erozija

(2 točki)

8. **Primerjajte dolini**, ki ju prikazujeta **prilogi 2 in 3 (Priloga k Izpitni poli 1)**, in napišite tri **razlike v površju** med njima.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

9. Pojasnite, zakaj je z vidika vplivov na okolje **tek na smučeh** v primerjavi z alpskim smučanjem **primernejša oblika rekreacije** v pokrajini na **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)**.

(1 točka)

10. Ovrednotite in razložite **primernost** naštetih **gospodarskih dejavnosti** za njihov razvoj v **ledeniško** preoblikovani **alpski pokrajini**.

Poljedelstvo: _____

Izraba vodne energije: _____

Promet: _____

(3 točke)

B1 – SVET

11. Imenujte države **Andsko-indijanske Južne Amerike**, ki so na **karti 2** označene s črkami **A, B, C** in **D**.

A _____

B _____

C _____

D _____

(2 točki)

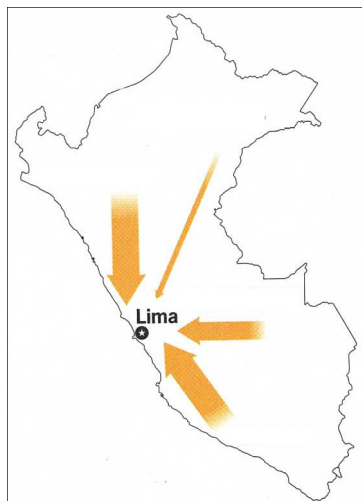
Karta 2

(Vir: Dmitrovič, N., 1998: *Spoznajmo svet*, str. 49. *Luxuria*. Ljubljana)

12. **Karta 3** prikazuje notranje selitve v Peruju. V kateri **naravni enoti** leži prestolnica Peruja?

Karta 3

(Vir: Blij, H. J. de, 2003: *Human Geography*, str. 84. Wiley. New York)

_____ (1 točka)

13. Opišite tri **probleme**, s katerimi se srečuje prestolnica Peruja zaradi **velikega priseljevanja**.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

14. V **prilogi 5 (Priloga k Izpitni poli 1)** so s črkami **A**, **B** in **C** označene **naravne enote** Andsko-indijanske Južne Amerike.

Napišite **črko**, ki predstavlja območje **z največjim** deležem indijanskega prebivalstva.

Kateri **dve gospodarski panogi** prevladujeta na območju, označenem s črko **B**?

1 _____ 2 _____

Opišite vpliv **kolonializma** na značilnosti ene izmed zgoraj navedenih gospodarskih panog.

(3 točke)

15. Peru je priljubljen turistični cilj. Napišite dva **razloga** za **turistični** obisk te države in opišite eno izmed **pozitivnih sprememb**, ki jo turizem prinaša.

1 _____

2 _____

Pozitivna sprememba: _____

(2 točki)

B2 – SVET

16. Z **vpisom** ustreznih **pojmov** dopolnite povedi.

Nad osrednjo Avstralijo se zrak nenehno _____,

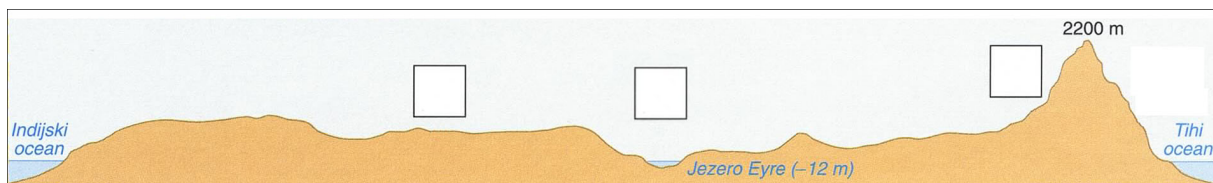
zato tam pade v povprečju pod _____ mm padavin

in prevladuje _____ rastlinstvo.

(2 točki)

17. Na **sliki 3**, ki ponazarja prerez Avstralije od zahoda proti vzhodu, so s kvadratki označena območja z različnimi **hidrografskimi značilnostmi**. V kvadratke vpišite črke **A**, **B** in **C** pri čemer črke pomenijo naslednje:
- A – endoreično območje,
 - B – areično območje,
 - C – območje z odtokom v morje.

Slika 3

(Vir: Kolenc, K., in drugi, 2000: *Spoznavamo Afriko in novi svet. Delovni zvezek*, str. 15. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

18. Najpomembnejši vodni vir v notranjosti Avstralije so **arteški vodnjaki**. Opišite **dve** značilnosti **arteške vode**.

1 _____

2 _____

(2 točki)

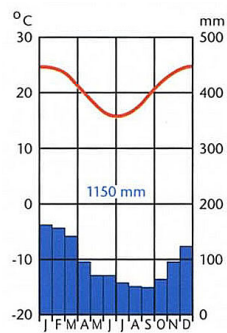
19. Na črti pod **klimograma 1** in **2** vpišite **ime kraja**, katerega podnebne značilnosti prikazuje. Izbirajte med kraji na **karti 4**.

Karta 4

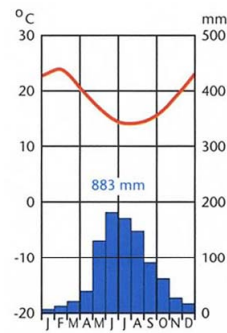

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet. Geografija za 2. letnik gimnazij, str. 121. Modrijan. Ljubljana)°

Klimogram 1

Klimogram 2

(2 točki)

20. Vpišite štiri pasove **naravnega rastiinstva** v Avstraliji, ki si v **zaporedju** sledijo vzdolž **130. poldnevnika**.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____

(2 točki)

C1 – EVROPA

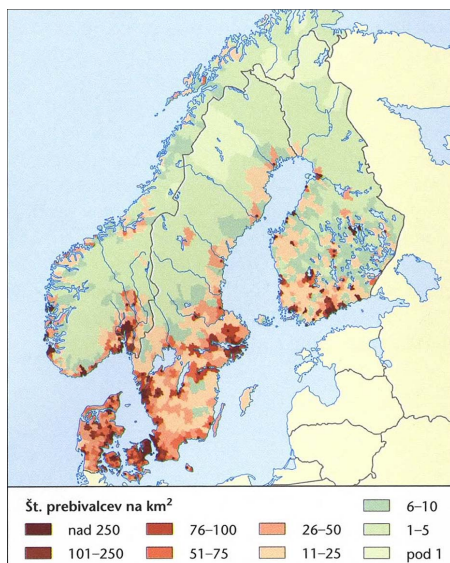
21. Naštetim geografskim značilnostim v **tabeli** pripišite ustrezno **Nordijsko državo**.

Geografske značilnosti	Nordijska država
Največje število prebivalcev.	
Pomembna je geotermalna energija.	
Velik delež kmetijskih površin.	
Zelo razvita lesnopredelovalna industrija.	
Največji hidroenergetski potencial.	

(2 točki)

22. **Karta 5** prikazuje gostoto prebivalstva nekaterih Nordijskih držav. Navedite dva **naravnogeografska vzroka** za večjo zgoščitev prebivalstva na **jugu Švedske**.

Karta 5

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: *Evropa*, str. 86. Modrijan, Ljubljana)

1 _____

2 _____

(2 točki)

23. V drugi polovici 20. stoletja je švedsko železarstvo in jeklarstvo zašlo v krizo. Navedite **glavni razlog** zanjo.

(1 točka)

24. V **prilogi 6 (Priloga k Izpitni poli 1)** sta s črkama **A** in **B** označeni industrijski pokrajini Švedske. Katera črka označuje **starejšo** in katera **novejšo** industrijsko pokrajino?

Starejša industrijska pokrajina: _____

Novejša industrijska pokrajina: _____

(1 točka)

25. Na črto pred vsako trditev napišite številko **1**, če gre za značilnosti **starejše**, oziroma številko **2**, če gre za značilnosti **novejše industrijske pokrajine na Švedskem**.

_____ Razvoj industrije je bil vezan na ležišča železove rude.

_____ Zaposluje visoko izobraženo delovno silo.

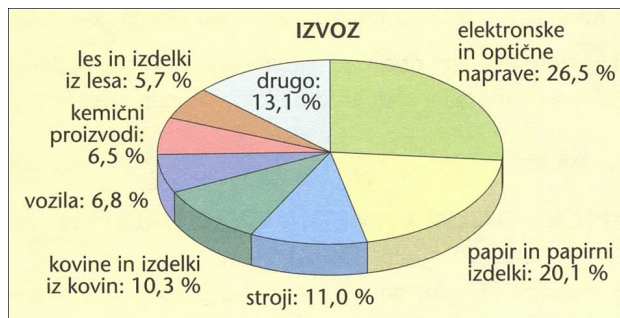
_____ Prevladuje za okolje manj obremenjujoča industrija.

_____ Pomembna lokacijska dejavnika sta bila les in vodna energija.

(2 točki)

26. **Graf 1** prikazuje strukturo finskega izvoza. Pojasnite dva **vzroka**, ki vplivata na večji **izvoz papirja in izdelkov iz papirja** kakor iz lesa in izdelkov iz lesa.

Graf 1

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: *Evropa. Delovni zvezek*, str. 31. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

(2 točki)

C2 – EVROPA

27. V kateri **sektor** gospodarskih dejavnosti uvrščamo **turizem**?

(1 točka)

28. V **tabeli 1** so navedeni podatki o številu tujih turistov v dvajsetih turistično najrazvitejših državah leta 1990 in 1998. **Dopolnite tabelo** tako, da v prazna polja vpišete ustrezne države: **Grčija, Francija, Turčija.**

Tabela 1: Število tujih turistov v dvajsetih najrazvitejših turističnih državah leta 1990 in 1998

Država	Leto 1990	Leto 1998
	52.497	70.000
ZDA	39.363	47.127
Španija	34.085	47.743
Italija	26.679	34.828
Velika Britanija	18.013	25.475
Kitajska	10.484	24.000
Poljska	3.400	18.820
Mehika	17.176	19.300
Kanada	15.209	18.659
Češka	7.278	16.325
Madžarska	20.510	14.660
Avstrija	19.011	17.282
Nemčija	17.045	16.504
Ruska federacija	–	15.810
Švica	13.200	11.025
Kitajska, Hongkong	6.581	9.600
	8.873	11.077
Portugalska	8.020	11.800
	4.799	9.200
Tajska	5.299	7.720
Skupaj	327.522	446.956
Skupaj – svet	457.800	625.236

(Vir: Zorko, D., 1999: Uvod v turizem, str. 177. Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Ljubljana)

(2 točki)

29. Ena izmed slovenskih turističnih agencij je pripravila potovanje po turistično najzanimivejših predelih Grčije. Program potovanja si oglejte na **prilogi 7 (Priloga k Izpitni poli 1)**. Napišite **imena** krajev, **znamenitosti** in **nadmorsko višino** gore, ki so si jih ogledali udeleženci potovanja in so na programu označeni s črkami od **A** do **F**.

A – mesto: _____

B – nadmorska višina gore: _____

C – nižina: _____

D – prekop: _____

E – polotok: _____

F – glavno mesto: _____

(3 točke)

30. Španija in Grčija sta se med vsemi sredozemskimi državami najbolj usmerili v razvoj množičnega turizma. Opišite **dve pozitivni posledici**, ki ju je **Grčiji**, poleg velikega zasluzka, prinesel razvoj **množičnega turizma**.

1 _____

2 _____

(2 točki)

31. Razvoj množičnega turizma je v Grčiji vplival na poglobljanje razlik v razvoju med **obalnimi** regijami in **gorato** notranjostjo. Opišite **gospodarsko** in **prebivalstveno** značilnost posameznega območja.

Obalni predeli:

Gospodarska značilnost: _____

Prebivalstvena značilnost: _____

Gorata notranjost:

Gospodarska značilnost: _____

Prebivalstvena značilnost: _____

(2 točki)

PRAZNA STRAN